

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԵՕՁՂԱՏՅԻՈՑ ԵՓՈԹՈՒԹԻՒՆԸ

Սոյ կաթողիկոսը, փոխանակ իւր վիճակայնոց օգտին և յառաջագիւմութեան համար աշխատելու, հակառակաւ և ամբարտաւան ոգով ձեռք կերկնցունէ իւր վիճակին սահմանէն դուրս տեղեր, և ժողովրդեան անգործութիւնը վեր 'ի վայր ընելով խռովութեան ուրումն կցանէ:

Ձրպարտութիւն չեմք ընել: Ահաւա՛սիկ օրինակը կուտամք:

Երկար ժամանակէ հետէ Գաղատիոյ վիճակին հետ միացած է Եօզղատի վիճակը, և կգտնուի Գերձակեան Տ. Արիստակէս Ս. Արքեպիսկոպոսի առաջնորդական հովուութեան ներքեւ:

Սոյ կաթողիկոսին ընտրութեան, օծման, վաւերացման և ուրիշ այսպիսի գործողութեանց ատեն Գաղատիոյ Առաջնորդը կիլիկիա գտնուեցաւ, մասնակցեցաւ այս գործողութեանց, և Սոյ կաթողիկոսը կսիրէր զնա իբրև իւր միակ մտերիմն ու խորհրդականը: Սակայն, չեմք գիտեր՝ ինչ պատճառաւ, յետոյ կաթողիկոսին երեսէն ինկաւ Գաղատիոյ և Եօզղատի Առաջնորդը, և դարձաւ նա իւր վիճակը:

Այս կաթողիկոսն այնուհետև սկսաւ հակառակել Տ. Արիստակէս Արքեպիսկոպոսի հետ: Յանկարծ եկեղեցական մի իբրև Առաջնորդ զրկեց Եօզղատ իբրև ի վիճակ կիլիկիոյ: Եօզղատցիք խռովեցան, չընդունեցին Սէն զրկուածն, յայտնեցին թէ իրենք Գաղատիոյ առաջնորդութեան տակ կգտնուին, թէ գոհ են իւրեանց Առաջնորդէն և Սոյ կաթողիկոսութեան հետ որ և է յարաբերութիւն չունին երկար ժամանակներէ հետէ և այսուհետև ալ ունենալ չեն ուզեր: Այս յայտարարութիւնը կընեն Պատրիարքարանի ալ և կըողորեն անդադար:

Բացայայտ կտեսնուի, թէ Սոյ կաթողիկոսը խռովութեան այս քարը գլորած է Եօզղատ, միմիայն իւր հակառակաւորութեան կիրքը յագեցունելու համար, և հակառակաւորութիւնը Սոյ այժմեան կաթողիկոսին գլխաւոր յատկութիւնն է, որոյ վնասակար հետեւանքը այլ և այլ տեղեր տեսնուած է:

Սա քանի որ այսպէս անսանձ և անզուսպ մնայ, տակաւին շատ տարօրինակ յեղափոխութեանց և ժողովրդական խռովութեանց պատճառ պիտի լինի: Սանձահարել պէտք է. և այս կըլլայ յարաբերութեանց խնդիրը ժամ յառաջ յուզելով և լուծելով: զայս գիտնալով էր, որ երբ այս կաթողիկոսին ընտրութեան վաւերացման խնդիրը ընդհ. ժողովոյ ատենը ելաւ՝ երեսփոխանաց մէկ

մասին հետ ամենայն զօրութեամբ բողոքեցինք որ ընդհ. ժողովոյ մէկ նախորդ իմաստուն որոշման համաձայն նախ յարաբերութեանց խնդիրը կարգադրուի, և ապա վաւերացումն լինի: Սակայն յայնժամ խեղդեցին ոմանք մեր ձայնը՝ որ օրինաւոր և օգտակար էր, լայական կեղծուպատիր կանանց պէս ողբեր յօրինելով կիլիկիոյ վիճակին վրայ, և գողալով դուշելով թէ վաւերացման գործը եթէ վայրկեան մի ևս ետ մնայ՝ կիլիկիոյ բոլոր ազգայինք բնաջինջ կլինին: Ժողովրդեան բարեկամք չէին և չեն սօքա, բայց այնպէս կեղծեցին, և եղան պարզամիտ ոմանք որ հաւատացին այս վարձագէտ լայականաց եղբրերդութեանց: սակայն մեք չդադարեցաք բողոքելէ, և պիտի բողոքեմք մինչև որ օրինաւորութիւնը յարգուի, այսինքն Սոյ մասնաւոր կաթողիկոսին համար յարաբերութեան սահման գծուի, մինչև որ սովորի այս կաթողիկոսը թէ ո՛րչափ է իւր չափը, մինչև որ աստիճան իշխանութիւն ունի ինքը, և մինչև ո՛ւր կտարածի իւր իշխանութեան սահմանը: մինչև որ սովորի ինքը թէ ժամանակի զեղծմանց վիժած մի համարելի է այժմ Սոյ կաթողիկոսութիւնը, թէ՛ կայ ամենայն Հայոց օրինաւոր և վաւերական Հոյրապետ մի, որոյ գերագոյն իշխանութեան տակ կգտնուի ինքը: Թէ՛ կայ 'ի Տաճկաստան Պատրիարքական վարչութիւն մի, որոյ տրամադրութեան ներքեւալ է ինքն, և այլն, և այլն:

Այո՛, մինչև որ այս ուղղութեան սահմանները գծուին, և մինչև որ Սոյ կաթողիկոսը ուսանի, այսօր Եօզղատ, վաղը Մալաթիա և քիչ օրէն ուրիշ շատ տեղեր մեր ազգայինք մեծամեծ խռովութեանց և վնասուց պիտի պատահին: Եւ այս ամենուն պատասխանատուութիւնը կերթայ կծանրանայ այն խմբին վրայ, որ յարաբերութեանց խնդիրը՝ իբրև ոչինչ՝ ետ ձգեցին: Այս խմբին գլուխն է Պատրիարքը, որ ժողովուրդկուէ, բայց ճշմարտիւ չսիրէր զժողովուրդը, բայց ճշմարտիւ չգիտէր ժողովուրդեան օգուտը:

Իզմիրի առաջնորդական խնդիրը

Այս խնդրոյն հետ երեւան ելաւ թէ իզմիրի մէջ մինչեւ ցարդ օրինաւոր կերպիւ գործադրուած չէ ազգային սահմանադրութիւնը, մինչեւ մայրաքաղաքէս յետոյ իզմիրցւոց անհրաժեշտ պարտ էր միւս բոլոր դաւաճացւոց օրինակ հանդիսանալ անթերի գործադրութեամբ ազգային օրինաց:

Անցեալը 'քրքրել չեմք ուզեր, այսինքն թէ մինչեւ ցարդ ինչո՞ւ չէ գործադրուել ազգային սահմանադրութիւնը այս երեւելի վիճակին մէջ: Բայց

պատրիարքարանի պարտքն է այժմ գործադրել տալ սահմանադրութիւնը՝ առաջնորդական ընտրութեան պատեհ առթիւ:

Մեր ընդունած տեղեկութեանց նախելով այժմ կա'յ իզմիրի մէջ երեսփոխանական ժողով, բայց օրինաւորապէս կազմուած և պատրիարքարանէն վաւերացուած չէ, ինչպէս կտրամադրէ սահմանադրութիւնը: Եւ այս երեսփոխանութեանմէջ կան այնպիսի անդամներ, ինչպէս կհաւաստեն, որ առաջնորդական ընտրութեան առթիւ տեղի ունեցած նստին մէջ հրապարակաւ ծաղրեր են մեր ազգային օրէնքը, և ոմանք երբեք օրինաց տեղեկութիւն չունին եղբր, 'ի բաց առեալ մէկ մասը՝ 'որք օրինաց անթերի գործադրութիւնը պահանջեր են:

Արդ՝ քանի որ իզմիրի երեսփոխանական ժողովն այսպիսի անկերպարան և անվաւեր վիճակի մէջ կգտնուի, հարկ կըլլայ նախ քան զամենայն ըստ օրինի կազմակերպել և վաւերագործել երեսփոխանական ժողովն, և ապա առաջնորդական և այլ գաւառային ընդհանուր խնդիրներ յանձնել անոր: Պատրիարքարանը շատ իմաստութեամբ որոշեց նախ տեղեկութիւն առնուլ իզմիրի մէջ գտնուած ժողովոց կազմութեան վիճակին վրայ, երբ առաջարկեցաւ վախճանեալ Պօղոս Սրբազանի փոխանորդ Արժ. Տ. Գեորգ վարդապետը իբրև տեղապահ կամ առաջնորդական փոխանորդ վաւերացունել: Կյուսածք, թէ Պատրիարքարանը հաստատուն կմնայ իւր այս որոշման մէջ, և հետեւաբար իզմիրի վիճակին մէջ Սահմանադրութիւնը կգործադրուի, առաջնորդական ընտրութիւնը օրինաւորապէս կկատարուի, և այսուհետև վիճակային գործերն ըստ սահմանադրութեան կանօրինուին:

Իզմիրի մէջ կգտնուին եղբր ոմանք, որ իզմիրի համար առանձինն սահմանադրութիւն յօրինել կուզեն եղբր: Այս խորհուրդը՝ եթէ արդարեւ կայ, ազգատեցութեան արդիւնք է, և այսպիսի անհեղեղ բաժանում մի անշուշտ կմերժուի բոլոր ողջամիտ իզմիրցւոց կողմանէ:

Իզմիրի վախճանեալ Առաջնորդին փոխանորդ Արժ. Տ. Գեորգ վարդապետը փափաքելով որ օրինաւորութիւնը յարգուի և իւր պատճառաւ որ և է չըփոթուի չպատահի, հրաժարական տուեր է իզմիրցւոց, և քանի մ'օրէ հետէ մայրաքաղաքս կգտնուի:

Երզնկայի և Բաբերդի միացեալ վիճակին կողմանէ Երեսփոխան ընտրուել է Բագրատունի Մեծ. Թադէոս էֆէնտի, մեր վաղեմի բարեկամը:

... Խմբագիր

Կը խնդրեմ որ ի սէր արդարութեան հետեւեալն հրատարակել բարեհաճիք Ձեր ազգօգուտ թերթին մէկ անկիւնը :

Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քահանայից դասը իր մէջէն Տ. Գրիգոր անուն քահանայի մը ինձ հետ ունեցած անձնական տեղութեանը դործիք ըլլալով, չորս տեսակ ամբաստանութիւններով ասկից յառաջ կրօնական ժողովոյ զիս ամբաստանած ըլլալուն, ես ալ իմ կողմանէ բողոքագիր մը մատուցի յիշեալ ժողովոյն և դատ պահանջելով պատուոյ հատուցում ինքզրեցի :

Կրօնական ժողովն իմ բողոքանացս համեմատ քահանայներն ի դատ հրաւիրեց, ուր քահանայք իրենց ամբաստանութեանց երկուքին բնաւ վկայ չի կրնալով ցոյց տալ և հաստատել, երկու ամբաստանութեանց համար ալ փոխանակ գոնէ երկերկու վկայ ցոյց տալու և փոխանակ այդ վկայներն ալ օրինաւորութեան պահանջած հանգամանքները ունենալու, հաշիւ մէյմէկ վկայ ներկայացուցին և այնպիսի անձինք, որոնք վարժարանէն ինչ ինչ յանցանք ճամբուած ըլլալուն ինծի հետ մասնաւոր տեղութիւն մ'ունենալէն դատ, իբրեւ վկայ՝ օրինաւորութեան պահանջած հանգամանքներէն ալ զուրկ էին :

Ասկէց դատ եթէ օրինաւոր ալ կարենային համարուիլ, դարձեալ յայտնի է որ՝ քահանայք պարտեալ են, զի ամբաստանութեան մը հաստատութեանը համար մէկ անհատին վկայութիւնը բաւական չըլլալով, գոնէ երկու վկայ պէտք է :

Այսպէս ահա քահանայք իրենց ամբաստանութիւնները չի կրնալով բնաւ հաստատել, երբ ժողովոյն որոշումը պահանջելի, պատասխան ընդունելի թէ՛ «մենք հասկցանք որ ձեր վրայ զուրկուածները տարածայնութեանց արդիւնք են, բան մ'է եղեր գայեր է, գայէք հաշտուեցէք» . իսկ երբ պնդեցի թէ՛ իբրեւ դատախազ իրաւունք ունիմ ժողովոյն որոշումն ստանալու, ժողովը պատասխանեց ինձ թէ՛ «մենք այս տեսակ բաներու որոշում չենք կրնար տալ, եթէ չես հաճիր, գնա՛ բողոքէ» :

Կրօնական ժողովոյն սոյն պատասխանը ինձ վայրկեան մը այնպէս կարծեւ տուաւ թէ՛ միջին դարու մէջ կ'ապրեմք . և ոչ այնչափ անձնականիս դէմ տեղի ունեցած զրկանացն համար, որչափ անոր համար մեծ ցաւ զգայի, որ իւր այս ընթացքն անիրաւունքն քաջալերելու զօրութիւնն ունենալով, յիշեալ քահանայք ինչպէս ասկից յառաջ նոյնպէս և ասկից վերջը այս ու այն վատահամբաւելու և զրպարտելու մասին մտահաւոր համարձակութիւն և դիւրութիւն մը պիտի ունենան : Ուստի ես ինձ դէմ եղած զրկանաց դէմ բողոքելէ աւելի նախապատիւ կ'համարիմ ըստպատել և տեսնել, որ այդ քահանայք իրենց խորխորատն իրենք փորեն, թող իմ միջոցաւ չը պատժուին :

1272 Հոկտ. 23

Իւսկտ. Սէլամիյէ

Յ. Խանճեան

Պրուսայու կուսակալութեան ներքեւ գտնուող Պիլէճիկ քաղաքէն հոկտ. 13 ամսաթուով գրուած է հետեւեալն :

«Ամսոյս 9 ին երկուշաբթի օրը, մեր գերապատիւ Առաջնորդին այցելութեան եկան քաղաքիս մեծապատիւ Գայմագամ պէյն, Միւլիթիւն և Դիւանապետ Էֆէնտին . և Նորին գերապատուութեան հետ յանուն Ս. Ստեփաննոս կառուցեալ վարժարանն ալ ելան, ուր ներկայ էին տեղւոյս երեւելի ազգայնոց ոմանք :

«Մեծապատիւ այցելուք 11/2 ժամու չափ ժամանակ ուսանողները քննեցին տաճկերէն լեզուի ուսման մէջ, և տրուած պատասխաններէն շատ գոհ լինելով շնորհակալութեան յայտարարութիւններ ըրին : Մասնաւորապէս Գայմագամ պէյն ի նշան իւր մեծ գոհունակութեան խոստացաւ աշխարհացոյց տախտակներ նուիրել վարժարանին : 'ի պատիւ այցելուաց, հայ ու տաճիկ երգեր նուագեցին ուսանողք :

«Պարտք կ'համարիմք այս պատեհ առթիւ շնորհակալութիւն մատուցանել մեր գերապատիւ Առաջնորդ Տ. Յովսէփ Ս. Արքեպիսկոպոսին՝ որ դաստիարակութեան համար մեծ փոյթ ունի . նոյնպէս պարտիմք շնորհակալ լինել Ասարըզլեան Մ. Յովհաննէս, խառնեփճեան Կարապետ և Հէքիմեան Ղազարոս մեծապատիւ աղաներուն՝ որ վարժարանին հոգաբարձութեան պաշտօնը կ'ւարեն մեծաւ փութանութեամբ :

«Հրապարակային շնորհակալեաց արժանի է վարժարանին հայ ու տաճիկ լեզուաց դասատու խորբերդցի Սահակեան Ջաքարիս պատուին, որ անխոնջ ջանքեր կաշխատի 'ի յառաջադիւնութիւն ուսանողաց» :

Կմաղթեմք, որ Պիլէճիկի վարժարանին այս գոհացուցիչ վիճակն յարատեւէ, Կյուսումք, թէ գերապատիւ Առաջնորդն մասնաւորապէս փոյթ կ'տանի հայկական լեզուին ուսումը վարժարանին մէջ յառաջ տանելու համար, որով միայն կարելի է մեր մայրենի լեզուն ընդհանրացունել տեղւոյն ազգայնոց մէջ, որք մինչև ցարդ զուրկ են և տաճիկերէն լեզուաւ կ'սովին :

Պրուսայէն գրուած է հետեւեալ երկար նամակը, եթէ երկարութիւնը այսչափ չըլլար, և մեր բոլոր թերթը դրաւէր՝ դարձեալ պիտի հրատարակէինք մեծաւ հաճութեամբ, որովհետեւ Պրուսայի Առաջնորդ գերապատիւ Տ. Բարթոլոմէոս Ս. Արքեպիսկոպոսի փառաւոր վերագործին առթիւ Պրուսայու վիճակայնոց կատարած ուրախութեան հանդէսները կնկարագրէ : Ուրախութեան արտասուք թափեցինք, երբ կարդացինք այս նամակը : Ահա կ'հրատարակենք, և չեմք վարանիր թէ զգայուն ընթերցողք կարդալով զայս՝ ուրախակից պիտի գտնուին Պրուսայու վիճակին ազգայնոց, և պիտի գոչեն մեղի հետ թէ արդարութիւնը ուշ կ'ոմ կանուխ կ'յաղթանակէ :

... Միւլիթի

Բաթրիքլանէ թերաֆընտան քէշիտէ օլունան թէլէկրաֆտան պէյն օլունտու քի հոկտեմբեր 20 ճումա կիւ-

նիւ Գեր. Տ. Բարթոլոմէոս սրբազան Արքեպիսկոպոս քէնտի վիճակը օլուն Պրուսայէ եօլճու օլաճադ տրր տէյի . պու հաւատարի տույանլար օլ կիւնիւ կէօրմէյէ սապըսըղըզլէ պէքլէմէք տէ իտիլէր . իշտէ եթիլիտիք օլ կիւնէ՝ եանիյէ չըքան ճումաա կիւնիւ սապաճը պէյիլը վէ արապալարընա պինէն Մուտանեա եօլունա միւթէրաճի օլտուլար, օրայա քի սօքուզ օն այտան պէրու էլէրինտէն դայալ իթտիլէրի սատըզ չօպանը գարչըլայաճադլար իտի . Մուտանեայէ կէլէն եօլճուլարըն սայըսը պիր իքի եիւզ քիչի գատար օլուպ վէ պիր ուճունտան տախի կէլմէքտէ իքէն նաւեաճ Պոզպուրուն թապիր օլունան մահալտէն վարօր կեօրիւնտիւքտէ, պիւթիւն գարչը կէլէնլէր իսկէլէյէ պիրիքտիլէր . նէ գէման քի վարօր Մուտանեա իսկէլէսինէ լէնկէրտազ օլտու իտէ, քօչտուլար վարօրա՝ պուլտուլար ազ պիր միւտէթ գայալ իթմիլ օլտուլարը չօպանը, արզու վէ սէվինճ իլէ սուրը ալընը սալարադ ըէսմի թէպրիք իտէրէր իտի . նէ գէման քի քօլթուլարազ վարօրտան չըգարմագտա իտիլէր, Մուտանեա միւտիրիլէթի թէրաֆընտան ըէսմէն պիր եիւզ պաչը վէ պիր գաչ զապլիլէ, վէ Մուտանեա չօրպաճըլարը ըէսմի խօչամէտի թէպրիքինի իճրա իթտիքտէն սօնրա, քէնտիսի իլին հազըրլարըլ օլտուլարը քօնաղէ տալէթ՝ վէ չօրպանը պէրապէր իլիպ, պիր կիճէ օլուն քէնտիլէրինտէ միսաֆիր գալմասընը ըէճա վէ նիյազ իթմէքտէ իտիլէր : (. . . միւլէլիֆ Էֆէնտի, տիւչիւնիւն պիր տէֆա՝ քի պունտան 9-10 մահ ագտէմի կինէ օլ իսկէլէյէ տէօրթ պէյիլըլ պիր բայթօն տէրունինտէ վէ 40-50 զապլիլէ էթրաֆընտան քօրաօն չէվրիլմիլ օլտուղի գէման վէ պիր գաչ կիճէ միսաֆիրէթէն գալմըլ օլտուղի պիր օտա աճապա՝ պու տէֆա կէօրիւնէ ֆէնա՝ մը կէօրիւնէճէք իտի քի՝ սայըլ պիր մահալ հազըրլարըլար իտի) . ըէճանըղը գապուլ իտէրիմ, էկէրչի պու կիճէյի պուրատա կէչիրմէք արզուսու օլունմուշ օլսա իտի վէ պու իթտիկինիլ ըայէթ վէ ինտանիլէթէ զիյատէսի իլէ մէմուն վէ մէսրուրում, տէյէրէք եօլունու տէվամ իթմէտէ, պիր թէրաֆտէն Պրուսատէն կէլէն եօլճուլարըն սայըսը արթմատա օլտուղիտէն՝ մումայիլէյէ ըէճա էթտի քէնտի ժողովուրդու քի պիր ազ եօրկունք ալըն վէ ըահաթլանսըն տէյի . գապուլ իթտի քէնտի ճէօմաաթընըն ըէճաթընը վէ սօղրուլտու օլ մահալէ քի մուգատտէմ Ստանպուլա կիթտիկինտէ պիր գաչ կիճէ օլ օտտաա գալմըլ իտի : շու ֆէրք իլէ քի օլ վագըթ քօրտօն ալթընտա իտի քիմնէ իլէ կէօրիւչիլէսին իլին, շիմտի տէ քէնտի ժողովուրդու քօրտօն օլմուշար իտի, քէնտի սէվիլիւլ Առաջնորդու օլուն Գեր. Տ. Բարթոլոմէոս սրբազան Արքեպիսկոպոս . նէ դաման իսան գաբուսունտան իլէրի կիրէճէք իտի, մէղքիւր խանը իլթիլամ իտէն խանճը Մըկըր ազա պիր գօչ գօյուն տալաղընա քուրպան քէսէրէք, գօլթուլարազ եօքարը չըգարտըլար վէ պիր ազ արամ իթտիքտէն սօնրա էմը պուլուրտու քի եօլճուլար հազըր օլուն տէյի . էհալի աթ վէ արապալարընա պինէրէք

Հանած է, որոյ 20 միլիոն և 45 հազարը՝ այր, իսկ մնացեալն՝ կին ու տղայք են: Բուն Բրուսիա՝ 24 միլիոն և 600 հազար բնակիչ ունի, և 12 գաւառներէ կբաղկանայ: 1867 էն հետէ Բրուսիոյ բնակչաց թիւն կաւելնայ: Գերմանիոյ բնակչաց վերաբերեալ այս հաշուոյն մէջ են Գաղղիայէն վերջին պատերազմին պատճառաւ Գերմանիոյ անցած Ալզաս և Լորէն գաւառներն ալ, որոյ բնակչաց թուոյն համար թէ և նոր հաշիւ մի չկայ, բայց 1861 ին Գաղղիոյ կառավարութիւնը վիճակագրեց յիշեալ գաւառները, և ըստ այնմ կկարծուի թէ 1 միլիոն 500 հազար բնակիչ ունին:

— Այս օրերս ինչպէս իտալիոյ նոյնպէս Գաղղիոյ մէջ յորդ անձրեւներ գալով շատ գետեր յորդեր և մեծ վնասուց պատճառ եղեր են:

— Գահակորոյս Նաբոլէոնի հօրեղբոր որդի Բիէր Պօնապարթ իշխանը չքաւորութեան հասած լինելով, կինը Լոնտոնի մէջ խանութ բացեր, և 50 աղջիկ գլուխը ժողովելով՝ դերձակութիւն կը նէ, և շատ երեւելի ընտանիք իւրեանց հանդերձները անոր շինել կուտան եղեր, որպէս զի ստակ չահի:

— Իտալիոյ մէջ ներկայ տարւոյս յունվարի մէկէն մինչեւ օգոստոսի վերջը, ութ ամսոց մէջ, 77 միլիոն 38000 ֆրանք հասոյթ եղեր է ծխախոտի մեղմ վաճառութենէն, և այս հասոյթը այնուհետեւ աւելի կշտնայ եղեր:

— Հետաքրքիր մէկը հաշիւ ըրեր է, թէ աշխարհի բոլոր բնակչաց թիւն է 1 միլիար 377 միլիոն, և 2 միլիար 426 հազար 500 մղոն տարածութիւն ունի:

— Աւստրիոյ կայսեր հօրեղբորդի՝ Ֆրանցիսկոս Ա. Բրաիա քաղաքին կողմերը իւր ազարակին մէջ անկողնոյ կը ծառայէ մահացու հիւանդութեամբ, և բոլոր պարագայք այս օրերս քովը ժողոված են:

Սա այժմ 80 տարեկան է: 1835 ին, Աւստրիոյ կայսրութեան գահը նստած է: Ամուսինը՝ որ Սարտենիոյ թագաւորին աղջիկն է, որդի չունենալուն պատճառաւ, ասկէց 24 տարի յառաջ կայսերական գահը թողուց այժմեան կայսեր, և ինքն առանձնացաւ:

Վիէննայի Օսմանեան նորընտիր գետպան Արիֆի պէյ հինգշաբթի օրը հասեր է Վիէննա:

— Մայրաքաղաքիս Լէվընթ Հէրըլտ անգղիական լրագիրն 2 ամսոյ համար դադարեցաւ Բ. Դրան հրամանաւ:

— Վարնայի երկաթուղոյն վրայ բանող երկու կառավարմաբ մէկմէկու զարնուելով, 5-6 կառք ջարդակոտոր եղեր են:

Բեդրասպուրիէն քաշուած հեռագրի մի նայելով, Ռուսաց կայսրը հրաման ըրեր է պատերազմական նաւահանգստի վերածել Պալադալայի նաւահանգիստը:

— Վերջին պատերազմէն յետոյ Գերմանական զօրաց ձեռքը գտնուած գաղղիական գաւառաց երկուքը բոլորովին պորպուր են:

— Գաղղիոյ և Անգղիոյ կառավարութեանց մէջ վաճառականական նոր գաշնադրութիւն մի ստորագրուեր է:

— Վիէննայի լրագիրք սկսեր են գոհութեամբ խօսիլ Բ. Դրան ներկայ պաշտօնէից դործոց և ընթացից վրայ:

— Կկարծուի թէ Ամերիկայի Հասարակապետութեան պաշտօնէից մէջ փոփոխութիւններ պիտի ըլլան: Ելումոյց պաշտօնեայն ինքնին հրաժարեր է:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ՊՕԼՍՈՑ

	ար.	էր.
Գոնսոյիտէ	59	14
Թրամվայի բաժնետոմս . . .	1522	
65 ի փոխառութիւն . . .	Փր. 368	50
63 ի	359	50
69 ի	317	
Բումբէլ երկաթուղոյ բաժ. . .	181	25

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ
ԳՈՒՄԱՆՏԱՐԻԱ

Կիպրոսի այս ազնիւ և սընընդարար գինին, որ մարմինն ու արիւնը զօրացունելու համար մեծ օգուտներ ունի, չափաւոր գնով կծախուի Կ. Պօլսն՝ Թահմիս փողոց թիւ 56:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԷՄԱՆ

ՔՍԱՆ ՏԱՐԻ ԵՏԻ

Ա. Տիւմայի այս եղական վիպասանութեան երկրորդ հատորը Պօլս հասած ըլլալով, Արդոյ բաժանորդներէն կը խնդրուի որ իրենց անդորրագիրը ներկայացնեն Չաքմաքճար-եօքուչու թիւ 10 Տէտէեանց վաճառատունը և հոնկէ ստանան նոյն հատորը: Բաժանորդութեան գին 4 հատ. զշ. 50 Մէն մի հատորը . . . 15

Ամերիկեան տիչ Թասկուլլըինտէն օրուպ երկիրմի սէնէտէն պէրու Տէրի սատտէթտէ քէսպի շէրիֆ էյլէյէն Ս. Խաչատուրեան վէ Կ. Ստեփանեան նամ տօքթօրլար ազտը շիրքէթ յլէյուպ, պուտտան պէյլէ Պահէճ-գալիուսընտա Պողաչաճընըն դարչըսընտա նումէրօ 5 մաղաղատա տիչճէ օլան հէր կէօնա ամէլլաթլարը իճրա յլէմէքտէ տիրէր վէ Ս. Խաչատուրեան սաղը կիւնէրի սաթթ պէլէ տէք Գատը-քէյտէ միւսիւ ֆօլուէն էճ-ղախանէսինտէ վէ փաղար կիւնէրի իւսիլէտարտա Սէլամսը ճատտէսի քէնտի խանէսինտէ, վէ Կ. Ստեփանեան տախի փաղար կիւնէրի Նէնի-գալիու եօլտա Լանկա ճատտէսի նումէրօ 16 քէնտի խանէսինտէ սաթթ եէտիլէտէք պուլունմաղտա օլտըլարընը ըաղպէթլու միւլթէրիլէրինէ խաստէթէն իլան իտէրէր:

Սամաթիա Արապ-գուլուսը ըսուած փողոցին մէջ թիւ 5 տունը՝ որ 250 կանգուն գետնի վրայ կառուցուած է և կբաղկանայ 8 սենեակէ և ունի 1700 կանգուն պարտէզ, 1 ջրհոր, - ծախու հանուած է:

Ուզողը կհրաւիրուի առ տնօրինութիւն լրագրոյս:

Մեծ նոր խանի վերի գուռը թիւ 3 սենեակը գաղղիարէն ու տաճկերէն լեզուաց և տոմարակալութեան դասախօսութիւն կըլլայ երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը:

Դասատուն այցելութեամբ ալ գասախօսութեան կերթայ: 10

Հայերէնի, գաղղիարէնի և եկեղեցական երաժշտութեան հմուտ, և պատուաւոր անձերէ վկայեալ մէկը պատուաւ է գասախօսութիւն ընել թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ՛ գաւառային վարժարանաց մէջ:

Պէտք ունեցողը կհրաւիրուի առ տնօրինութիւն լրագրոյս:

Խաթանալուտ էմթաա կէօմրիլիւքարչուսինտէ Ն. 47 իլէ միւրաքքամ մաղաղանըն իւթ քաթընտա, թիւրքճէ, ֆրրանսըզճա, թալեանճա վէ էրմէնիճէ լիսանէրտէն եք տիկէրինէ թէրճիւմէլէրին վէ մէքքիւր լիսանէրտէն կէրէք տէֆթէրճէ վէ կէրէք հէր նէվի էվրաքըն հիւանի սուրէթլէ վէ կայէթ էհվէն ֆիաթլէ թանդիմ վէ թահրիւր օլունմաքտա պուլունտուղու պէյան օլունուր:

ԴԺՈՒՔԷՆ ՓԱԽԱՄ ՄԱՐԴ ՄԸ

ԿՍՄ

ԴԺՈՒՑՈՑ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԸ

Այս հետաքրքրական տետրակին առաջին, երկրորդ, և երրորդ հատորները հրատարակուած են, և մայրաքաղաքիս բոլոր գրավաճառաց խանութները կծախուին ի գին 50 փլյ:

Պետրոս Դուրեանի գործոց հրատարակիչ մասնաձողովը ներկայիս կը յայտարարէ ազգային բանասիրաց թէ՛ սոյն վաղամեռիկ հեղինակին երկասիրութեանց տպագրութեան ձեռնարկն ի դուռն հանած է, ինչպէս որ խոստացած էր նախորդ յայտարարութեամբ մը:

Հրատարակութիւնը կը բաղկանայ 500 երես ութածալ հատորէ մը՝ որ կը պարունակէ հինգ ընտիր թատերական և խել մը բանաստեղծական հեղինակութիւններ:

Մէկ հատորոյ գինն է 1/4 արծ. մէճիտ. իսկ բաժանորդաց համար 1 մէճիտ:

Կը ծախուի Գալաֆեան և ամեն գրավաճառաց քով:

ՊԱՅՄԱՆՔ ՓՈՒՆԶԻ

1. Փուլը 2ՈՐԳԵԱՐԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի:
2. Տարեկան բաժանորդագինն է միայն չորս արծ. մէճիտ՝ կանխիկ վճարել թէ՛ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւառաց համար:
3. Վէց և Էրեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի:
4. Տեղական ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ:
5. Հատը 40 փարայ է, և կգանուի ամեն 2օր գրավաճառաց խանութները և ձեռքէ ծախողներու քով:
6. Ծանուցման տողը 40 փարայ է մէկ անգամի համար: Աւելի ամսն կըլլայ աւելի անգամներու համար:
7. Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Աւաճանեան, Կ. Պօլս Բիւրքճի խան վարի յարկ թիւ 26:

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱՆԱՅԱՆԱՆ

ՀԱՊԱՐՈՒԹԻՒՆ 8ՈՎՍԵՓ ԳՈՎԱՅԵԱՆ
Կ. Պօլս Բիւրքճի խան քարի յարկ թիւ 26: